

Можемо да се залагујемо колико хоћемо, али отварања поглавља у преговорима са ЕУ неће бити уколико се успешно не реанимира бриселски дијалог Београда и Приштине.

Троје нових актера – Александар Вучић, Иса Мустафа и Федерика Могерини – пробали су лед после непроспаване ноћи постигавши договор о функционисању правосуђа на северу покрајине, али санте су и даље ту.

Ово су тешки преговори. Што подразумева реалистичност у оценама. Србија нешто даје, нешто добија. Чему славодобитна саопштења да ће, рецимо, трајни председник основног суда у Косовској Митровици да буде косовски Србин. Биће, али ће се у правосуђу на северу примењивати косовски прописи. Слављење „добитка” само заштрава позицију друге стране.

Не само што многе договорене ствари нису спроведене у пракси, него тек треба да се отварају нове, још сложеније теме.

Какве су шансе да се реши питање најављене трансформације Безбедносних снага Косова у оружане снаге? Око Трепче искри. Вучић говори о албанској „хистерији” и обећава да Србији „не можете да узмете све и да нас ништа не питате”. Мустафа узвраћа: „Трепча је наша и око тога нема разговора.”

Кључна размимоилажења тичу се и Заједнице десет већински српских општина. Учествовао сам недавно на српско-косовском округлом столу који је у Будви, уз сарадњу швајцарске владе, организовао Савет за инклузивно управљање. Закључни утисак тешко да је охрабрујући.

На основу свега закључујем да је отварање првих поглавља у преговорима са ЕУ удаљеније него што то наши званичници говоре.

Истовремено, званичници ЕУ све отвореније и чешће, дипломатски хладно, саопштавају да ће бриселска рампа бити подигнута тек пошто се преговори са Приштином окончају „нормализацијом” односа са Републиком Косово. Зар то не каже и известилац Европског парламента за Србију Дејвид Мекалистер: „нормализација” треба да доведе до „правно обавезујућег уговора”. То ће бити крај преговора о приступању Србије ЕУ.

Рекао бих да је председник Томислав Николић правилно чуо оно што су му на ту тему рекли. Да ли је то разлог који је председника навео да влади пише нову „платформу” о Косову и Метохији, све уз консултације и блиско разумевање са Синодом СПЦ и Владимиром Путином? „Кроки” платформе је готов, али Николић још није представио свој документ.

Чини се да је председник ипак саопштио довољно. Он упозорава да смо „већ негде на ивици и свако наше следеће попуштање могло би да значи да смо се помало прећутно са много чиме сагласили”.

Зашто се Николић „прибојава” повећане „флукуације” Срба и Албанаца преко моста у Косовској Митровици? Зар циљ дијалога није нормализација свакодневног живота, а не сегрегација као до сада?

По Николићу, могло би се закључити, и не треба преговарати јер то само води међудржавном споразуму, одређивању границе. Због тога сматра да Србија са ЕУ треба унапред да рашчисти ствари у испуњавању свих својих обавеза.

Када се томе дода и изјава: „Александар Вучић и ја смо на власт дошли заједно и заједно ћемо са власти и отићи, ако не буде добро”, онда ми уопште не делује обећавајуће.

На једној страни је став владе да Србија не сме да одустане од Бриселског споразума. С друге су председник и забринута Српска православна црква који, дало би се закључити, влади замерају „прећутне сагласности”.

Да ли се председник меша у спољну политику владе, чији је то ресор. Да ли је у покушају потврде националног и православног патриотизма, поново смишљена нека небулозна формула попут оне „више од аутономије, мање од независности”?

ЕУ није спремна да разматра било какве друге опције за Косово, јер сматра да је Србија споразумом из априла 2013. прихватила да Косово мора да остане уједињено, а да косовски Срби треба да буду интегрисани у политичке структуре Косова.

Зашто се онда председник уопште меша? Или је незадовољан премијеровом политиком која је довела до Бриселског споразума, или се договорио са премијером како би влада – под „унутрашњим притиском” – кориговала сопствену позицију.

Био би то онда српски одговор на аргументе Приштине да је успоравање условљено „унутрашњим отпорима”, попут масовних демонстрација које је покрет Самоопредељење организовао поводом српских захтева око Трепче или смене косовског министра за повратак и заједнице Александра Јаблановића.

Да ли Београд и Приштина после затишја заиста покушавају да ревидирају сопствене позиције? Државни врх дужан је да рашчисти ову ситуацију, да отклони дилеме, спречи спекулације.

Може министар Александар Вулин са заносом који је понео из деведесетих да узвикује да Србија никада неће признати независно Косово, али допустићу себи да будем јеретик и да предложим много проактивнију улогу Београда.

Зашто не понудити Косову столицу у УН? Какве ми имамо штете што је Косово у Међународном олимпијском комитету?

Добили би моћне савезнике, све оне којима је стало да се односи на југоистоку Европе „нормализују”, да не буде замрзнутих конфликта. Била би то прилика да они у Бриселу у пракси покажу колико им је стало да се Србија, Косово и друге земље региона интегришу у Европску унију.

Сагласношћу да Косово уђе у УН Србија би могла много више да тражи. И добије. Од својих права на имовину, преко концесија на Трепчу до убрзања ЕУ интеграције.

Време је да се манемо васељенских оптужби да „нема продаје најсветије српске речи”. Уосталом, можете да продајете само оно што имате. А тога је захваљујући заслепљеним клеронационалистима остало јако мало. Што не значи да и то Србија не може да проћерда неким новим „патриотским платформама”.

(Политика)